

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/3/2017
Identifikačné číslo spisu: 7115215992
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Pepelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7115215992.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: JUDr. Jaroslav Jakubčo, so sídlom kancelárie Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica, správca konkurznej podstaty úpadcu KOVOD, a.s. „v konkurze“, so sídlom Partizánska cesta 91, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 052 957, zast. SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, konajúca prostredníctvom konateľa, advokáta JUDr. Františka Sedlačku, PhD., LL.M., proti žalovaným: 1/ Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k.s., so sídlom kancelárie Južná trieda 48, 040 01 Košice, IČO: 44 088 833, správca konkurznej podstaty úpadcu SLOVAKIA STEEL MILLS, a.s. v konkurze, so sídlom Priemyselná 720, 072 22 Strážske, IČO: 36 772 623, zast. advokátom JUDr. Tomášom Hláčikom, so sídlom Železničná 173, 976 62 Brusno, 2/ Česká exportní banka, a.s., so sídlom Vodičkova 34, 111 21 Praha 1, Česká republika, IČO: 63 078 333, zast. Matejka Friedmannová, s.r.o., so sídlom Svätoplukova 28, 821 08 Bratislava, IČO: 47 248 998, konajúca prostredníctvom konateľa, advokáta JUDr. Ondreja Matejku, o určenie poradia popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 26Cbi/9/2015, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3CoKR/16/2016-72 z 27. júna 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 3CoKR/16/2016-72 z 27. júna 2016 a uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 26Cbi/9/2015-43 zo 17. decembra 2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-43 zo dňa 17.12.2015 zastavil konanie o určenie poradia popretej pohľadávky prihlásenej do konkurzného konania v celkovej výške 22.264.075,61 eur. Súčasne rozhodol o nepriznaní náhrady trov konania účastníkom.

2. Z odôvodnenia uznesenia prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobcovi bola uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-37 zo dňa 15. 10. 2015 podľa § 32 ods. 11 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoKR“) uložená povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur v lehote 15 dní odo dňa doručenia predmetného uznesenia. Žalobca bol poučený, že ak preddavok v stanovenej lehote nezloží, súd konanie zastaví. Uznesenie bolo žalobcovi (jeho právnenému zástupcovi) doručené dňa 18.11.2015. Žalobca preddavok na trovy konania v

súdom stanovenej 15-dňovej lehote a ani do rozhodnutia súdu prvej inštancie nezaplatil. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

3. Na odvolanie žalobcu (proti výroku prvoinštančného uznesenia o zastavení konania), ako aj žalovaného v 1. rade (proti výroku o nepriznaní náhrady trov konania), Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací, po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. (keďže nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom), uznesením č. k. 3CoKR/16/2016-72 zo dňa 27.06.2016, uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o zastavení konania ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil, kým vo výroku o nepriznaní náhrady trov konania účastníkom, prvoinštančné uznesenie podľa § 221 ods. 2 O. s. p. zrušil a v tejto časti vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že žalobca si prihlásil do konkurzného konania v 45-dňovej lehote od vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu SLOVAKIA STEEL MILLS a.s. Strážske, súhrnnou prihláškou zo dňa 31.03.2015, pohľadávky vo výške 22.264.075,61 eur. Správca úpadcu zapísal prihlásené pohľadávky do zoznamu pohľadávok pod por. číslom 502 až 616 a v zákonnej lehote ich poprel čo do poradia, a to z dôvodu spriaznenosti žalobcu s úpadcom. Vzhľadom na uvedené podal žalobca žalobu proti správcovi ako žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade o určenie poradia popretej pohľadávky.

5. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-37 zo dňa 15.10.2015 žalobcovi uložil, aby do 15 dní od doručenia uznesenia zaplatil na účet Okresného súdu Košice I preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur, súčasne uložil povinnosť aj žalovanému v 2. rade, aby v lehote 15 dní od doručenia uznesenia zložil preddavok na trovy konania rovnako vo výške 322,65 eur. Z obsahu odôvodnenia prvoinštančného uznesenia vyplýva, že ak žalobca preddavok v stanovenej lehote nezloží, súd konanie v zmysle § 32 ods. 11 ZoKR zastaví. Uznesenie prevzal právny zástupca žalobcu dňa 18.11.2015.

6. Z prevodného príkazu predloženého žalobcom (č. l. 53) vyplýva, že žalobca dňa 02.02.2016 poukázal na účet Okresného súdu Košice I sumu 322,65 eur, ako preddavok na trovy konania.

7. Odvolací súd vychádzal zo skutkového a právneho stavu veci, keď o povinnosti žalobcu zložiť v incidenčnom konaní preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur bolo rozhodnuté a žalobca aj napriek vedomosti, že preddavok mal zložiť v lehote do 15 dní (t. j. do 03.12.2015) tento nezložil, ale uhradil ho až v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania dňa 02.02.2016. Súd prvej inštancie preto dňa 17.12.2015 vydal uznesenie, ktorým incidenčné konanie zastavil.

8. Odvolací súd uviedol, že preddavok na trovy konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR nie je súdnym poplatkom a jeho právne opodstatnenie je upravené iba v ZoKR. Incidenčné konania sú vyvolané konkurzom alebo reštrukturalizáciou a riadia sa Občianskym súdnym poriadkom. Ustanovenie § 141a O. s. p. a postup podľa § 10 ods. 3 zákona č. 71/92 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ZoSP“) nie je možné v danom prípade použiť ani za situácie, že žalobca preddavok na trovy konania poukázal na účet súdu vo výške 322,65 eur v lehote na podanie odvolania. S poukazom na uvedené nie sú splnené zákonné podmienky ani pre zrušenie odvolaním napadnutého uznesenia v časti zastavenia konania podľa § 221 ods. 1 O. s. p., ani pre zmenu uznesenia podľa § 220 O. s. p.. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o zastavení konania považoval preto odvolací súd za vecne správne a podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ho potvrdil.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania a vec v tejto zrušenej časti vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.). Uviedol, že ak dôjde k zastaveniu konania, súd v zásade rozhodne o trovách konania podľa § 146 O. s. p.. V danom prípade bude úlohou súdu prvej inštancie posúdiť, či pre daný prípad s prihliadnutím na dôvody zastavenia konania platí ust. § 146 ods. 1 písm. c/ resp. ust., § 146 ods. 2 veta druhá O. s. p..

10. Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 28.07.2016.

11. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote dovolanie (č. l. 79 - 87), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 419, § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“). Žalobca odvolaciemu súdu (rovnako aj súdu prvej inštancie) vytkol zásadné procesné pochybenia majúce za následok vydanie nezákonného potvrdzujúceho rozhodnutia vo vzťahu k zastaveniu konania.

12. Vo vzťahu k tvrdenej procesnej vade spočívajúcej v nekonaní so žalobcom ako s účastníkom konania (resp. stranou sporu) žalobca poukázal na § 199 ods. 1, 9 ZoKR uviedol, že v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu KOVOD, a.s., bol uznesením o vyhlásení konkurzu ustanovený do

funkcie správcu konkurznej podstaty Ing. Andrej Konkoľ. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2K/12/2015 zo dňa 07.10.2015, zverejneným v Obchodnom vestníku č. 196/2015 dňa 13.10.2015 pod č. K022245, bol označený správca z funkcie odvolaný a do funkcie správcu bol ustanovený JUDr. Jaroslav Jakubčo, PhD.. Proti uvedenému uzneseniu nie je odvolanie prípustné (§ 198 ods. 1 ZKR). Podľa § 159 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. nadobudlo uznesenie doručením právoplatnosť a v zmysle § 171 ods. 2 O. s. p. sa v rovnaký deň stalo aj vykonateľným. Za deň doručenia, a teda aj za deň právoplatnosti a vykonateľnosti, sa považuje deň nasledujúci po zverejnení uznesenia v Obchodnom vestníku, teda 14.10.2015. Od tohto dňa je jediným správcom úpadcu KOVOD, a.s. JUDr. Jaroslav Jakubčo, PhD..

13. Napriek vyššie uvedeným skutočnostiam vydal súd prvej inštancie dňa 15.10.2016 uznesenie, ktorým spornú preddavkovú povinnosť uložil Ing. Andrejovi Konkoľovi. S pôvodným správcom konal súd aj následne, keď uznesenie o zastavení konania pre nezloženie preddavku vydal proti Ing. Andrejovi Konkoľovi. Žalobca má za to, že preddavková povinnosť mala byť uložená žalobcovi, teda správcovi úpadcu KOVOD, a.s., s ktorým mal súd riadne konať už od 14.10.2015. Tvrdí, že nezákonným postupom súdu prvej inštancie bol žalobca de facto vylúčený z možnosti zaplatiť preddavok riadne. Hoci bolo povinnosťou odvolacieho súdu na túto vadu (§ 212 ods. 3 O. s. p.) prihliadnuť a odvolaním napadnuté uznesenie zrušiť, tým, že uznesenie o zastavení konania potvrdil, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom a odmietol výkon spravodlivosti, čím znemožnil uskutočňovanie procesných práv žalobcu v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.. So žalobcom konal až odvolací súd a dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho č. k. 3CoKR/16/2016-72 vydal už proti JUDr. Jaroslavovi Jakubčovi, PhD., ako správcovi úpadcu KOVOD, a.s..

14. V ďalšom bode dovolania žalobca súdu prvej inštancie vytkol, že uznesenie o uložení preddavkovej povinnosti nedoručil žalobcovi ani pôvodnému správcovi, ale osobe, ktorú považoval za zástupcu žalobcu s plnomocenstvom pre celé konanie (§ 49 ods. 1 O. s. p.), a to JUDr. Petrovi Kvasňovskému, advokát, s.r.o., so sídlom Šancová 56, 811 05 Bratislava, IČO: 47 254 688, ktorý uznesenie prevzal dňa 18.11.2015. Žalobca poukázal na § 49 ods. 1 O. s. p. a vyslovil, že uznesením o preddavku podľa § 32 ods. 11 ZoKR bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť preddavok na účet súdu pod hrozbou zastavenia konania, ktorú musí vykonať osobne. Napriek tejto skutočnosti súd uznesenie žalobcovi nedoručoval, vychádzajúc z mylného predpokladu, že v nadväznosti na znenie tretej vety § 49 ods. 1 O. s. p. postačuje doručenie uznesenia zástupcovi žalobcu. Tento právny záver je podľa žalobcu neakceptovateľný, pretože ak súd vychádza z predpokladu, že preddavok nie je súdnym poplatkom, nemôže doručovať uznesenie o uložení preddavkovej povinnosti tak, ako výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, teda iba splnomocnenému zástupcovi. V tretej vete § 49 ods. 1 O. s. p. je (bola) vymedzená výnimka vo vzťahu k pravidlu podľa druhej vety tohto ustanovenia iba pokiaľ ide o súdne poplatky. V iných prípadoch, vrátane preddavkovej povinnosti v zmysle § 32 ods. 11 ZoKR musí (musel) súd postupovať podľa druhej vety § 49 ods. 1 O. s. p. a uznesenie o uložení preddavkovej povinnosti doručiť priamo aj žalobcovi. Nedoručenie uznesenia o uložení preddavkovej povinnosti znemožnilo žalobcovi riadne a včasné zaplatenie preddavku v sume 322,65 eur, čo v konečnom dôsledku malo za následok zastavenie konania, ktorého predmetom je zásadné určenie poradia prihlásenej peňažnej pohľadávky vo výške 22.264.075,61 eur. Pokiaľ odvolací súd napriek tejto skutočnosti uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania potvrdil ako vecne správne, znemožnil žalobcovi uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.).

15. V súvislosti s doručovaním uznesenia o uložení preddavkovej povinnosti zástupcovi žalobcu, za osobitne významnú skutočnosť žalobca považuje okolnosť, že ide o zástupcu, ktorého pôvodne splnomocnil správca Ing. Andrej Konkoľ, ktorého funkcia zanikla 14.10.2015. Žalobca uviedol, že vzťah zastúpenia je v súdnom konaní vždy viazaný na osobu zástupcu a zastúpeného, nie na predmet konania. Zo žiadneho relevantného ustanovenia O. s. p., C. s. p., ani iného právneho predpisu nemožno odvodiť, že pôvodný zástupca odvolaného správcu je bez ďalšieho aj zástupcom správcu, ktorý bol následne ustanovený do funkcie. Poukázal na prax súdov v incidenčných konaniach, kedy po zmene v osobe správcu požadujú od nových správcov udelenie splnomocnenia pôvodnému alebo novému zástupcovi. Aj z tohto dôvodu udelil žalobca pôvodnému advokátovi nové splnomocnenie na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania a na zastupovanie v odvolacom konaní. Žalobca má vzhľadom na uvedené

za to, že po 14.10.2015 nebolo možné v dôsledku účinkov uznesenia konkurzného súdu o odvolaní Ing. Andreja Konkola z funkcie správcu úpadcu KOVOD, a.s. a ustanovenia JUDr. Jaroslava Jakubča, PhD. do tejto funkcie, považovať advokáta JUDr. Petra Kvasňovského za zástupcu žalobcu. Za daných okolností preto nedošlo k riadnemu doručeniu uznesenia o uložení preddavkovej povinnosti, ani následného uznesenia o zastavení konania žalobcovi, pretože tieto rozhodnutia doručoval súd osobe, ktorá v čase doručenia nebola zástupcom žalobcu, o čom mal súd relevantnú vedomosť vzhľadom na zverejnenie uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2K/12/2015 zo dňa 07.10.2015 v Obchodnom vestníku dňa 13.10.2015.

16. Žalobca v ďalšom vo veci konajúcim súdom vytkol absenciu poučenia o následkoch nesplnenia preddavkovej povinnosti. Poukázaním na právnu teóriu (ĎURICA, M.: Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár. 1. vydanie. C.H.Beck, Bratislava 2012, s. 272 „Konkurzný súd musí vo výzve na zloženie preddavku poučiť žalobcu a žalovaného o právnych následkoch nezaplatenia preddavku“), žalobca vyslovil, že vzhľadom na osobitný režim tohto druhu preddavku je z hľadiska právnej istoty nevyhnutné, aby bola strana poučená aj o sprísnených následkoch nezaplatenia preddavku včas v porovnaní s bežnou poplatkovou povinnosťou, teda o nemožnosti zložiť ho s riadnymi účinkami do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania. Žalobca prvoinštančnému súdu vytkol, že uznesenie o uložení preddavkovej povinnosti riadne poučenie o následkoch nezaplatenia preddavku na trovy konania neobsahovalo, ale toto bolo obsiahnuté v odôvodnení rozhodnutia, v ktorom citoval celé znenie § 32 ods. 11 ZoKR, podľa ktorého predmetné uznesenie vydal. Vyslovil názor, že odôvodnenie rozhodnutia a poučenie sú dve samostatné časti písomného vyhotovenia uznesenia, ktoré je aj v zmysle § 169 ods. 1 O. s. p. nevyhnutné posudzovať osobitne a individuálne. Skutočnosti, ktoré majú byť ex lege súčasťou riadneho poučenia, nemožno suplovať dodatočným odkazom na obsah odôvodnenia a naopak.

17. V ďalšej časti dovolania žalobca poukázal na splnenie preddavkovej povinnosti bez zbytočného odkladu po tom, ako sa dozvedel o uložení preddavkovej povinnosti a o zastavení konania v dôsledku jej nesplnenia. Uviedol, že bankovým prevodom zo dňa 02.02.2016 zložil preddavok v určenej výške na účet Okresného súdu Košice I a súčasne v zákonnej lehote podal proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie. Poukázal na § 10 ods. 3 veta prvá ZoSP (v znení účinnom do 30.06.2016) a uviedol, že zmysel a účel preddavku na trovy incidenčného konania podľa § 32 ods. 11 ZoKR sa síce od súdneho poplatku do značnej miery líši, avšak z hľadiska povinnej osoby a zákonných následkov ide z povahy veci o typovo identickú peňažnú povinnosť. Tak ako zákon o súdnych poplatkoch v § 10 ods. 1 spája márne uplynutie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku so zastavením konania, rovnako so zastavením konania spája ZoKR v § 32 ods. 1 neuhradenie preddavku na trovy konania. Žalobca vyslovil názor, že je opodstatnená a spravodlivá primeraná aplikácia § 10 ods. 3 ZoSP aj na preddavky podľa § 32 ods. 11 ZoKR, ktoré boli zložené dodatočne v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania, a to jednak z hľadiska zabránenia odmietnutiu spravodlivosti, ktoré by mohlo mať ústavnoprávny rozmer, ale aj pokiaľ ide o základné princípy C. s. p. (najmä čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1 a čl. 4 ods. 1). Tvrdí, že v záujme právnej istoty je nevyhnutné, aby mali všetky druhy poplatkových a iných peňažných povinností v súvislosti s podaním žaloby jednotný a stabilný právny režim. Vzhľadom na uvedené má žalobca za to, že odvolací súd, ktorý odmietol primeranú aplikáciu § 10 ods. 3 ZoSP na daný skutkový stav, potvrdením uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku, znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a k svojvoľnému odmietnutiu výkonu spravodlivosti.

18. Žalobca namieta tiež porušenie princípu rovnosti účastníkov konania, keď uviedol, že pokiaľ ide o preddavkovú povinnosť, účasť správcu v incidenčnom konaní nie je v § 32 ods. 11 ZoKR predpokladaná, správca však nesporné je subjektom, ktorý môže pohľadávku účinne poprieť (§ 32 ods. 2 ZoKR). V prejednávanej príhode poprel poradie prihlásenej pohľadávky žalobcu žalovaný v 1. rade, ktorý je správcou a iný veriteľ - žalovaný 2. rade. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon neumožňuje uloženie preddavkovej povinnosti popierajúcemu správcovi, je v záujme zachovania princípu rovnosti strán [čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), čl. 6 ods. 1 C. s. p.] opodstatnený záver, že § 32 ods. 11 ZoKR možno aplikovať iba v prípade sporu medzi konkurznými veriteľmi. Keďže v danom prípade incidenčná žaloba smeruje nielen proti popierajúcemu veriteľovi, ale aj proti popierajúcemu správcovi, súd prvej inštancie nebol podľa žalobcu oprávnený uložiť mu preddavkovú povinnosť podľa § 32 ods. 11 ZoKR a nesplnenie takto nezákonne uloženej preddavkovej

povinnosti nemôže následne viesť k zastaveniu konania v zmysle § 32 ods. 11 ZoKR. Tým, že odvolací súd nezákonné uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku na trovy incidenčného konania ako vecne správne potvrdil, znemožnil žalobcovi uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ C. s. p..

19. Žalobca nakoniec vo veci konajúcim súdom vytkol nedodržanie postupu podľa § 209 ods. 1 C. s. p.. Vo vzťahu k uvedenej námietke uviedol, že prostredníctvom svojho advokáta (na základe nového plnomocenstva) podal odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 26Cbi/9/2015-43 o zastavení konania pre nezloženie preddavku, v ktorom poukázal iba na úhradu preddavku v lehote na podanie odvolania, vychádzajúc z predpokladu analogickej aplikácie § 10 ods. 3 ZoSP. Keďže obsah odvolania nespĺňal zákonné náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O. s. p., najmä pokiaľ ide o vymedzenie toho, v čom sa rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a o špecifikovanie odvolacích dôvodov, bolo povinnosťou súdov postupovať podľa § 209 ods. 1 O. s. p. za účelom odstránenia väd odvolania a vytvorenia adekvátnych podmienok na prieskum napadnutého rozhodnutia v odvolacom konaní. Ignorovaním tohto obligatorného zákonného postupu v rámci odvolacieho konania došlo k zásahu do procesných práv žalobcu v takej miere, ktorá odôvodňuje aplikáciu § 420 písm. f/ C. s. p. a uplatnenie kasačnej kompetencie dovolacieho súdu vo vzťahu k dovolaním napadnutému potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu.

20. Na základe všetkých vyššie konštatovaných tvrdení žalobca dovolaciemu súdu navrhol, aby rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 3CoKR/16/2016-72 zo dňa 27.06.2016 podľa § 449 ods. 1 C. s. p. zrušil, súčasne aby v súlade s § 449 ods. 2 C. s. p. zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie č. k. 26Cbi/9/2015-43 zo dňa 17.12.2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

21. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný v 1. rade (písomným podaním zo dňa zo dňa 31.03.2017, prvoinštančnému súdu doručeným dňa 10.04.2017), v ktorom navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Súčasne si uplatnil bližšie nevyčíslenú náhradu trov právneho zastúpenia.

22. K vyjadreniu žalovaného v 1. rade zaslal svoje písomné vyjadrenie žalobca (súdu prvej inštancie doručené dňa 01.06.2017), v ktorom, majúc za to, že žalovaný v 1. rade sa k jeho dovolaniu vyjadril oneskorene, navrhol na vyjadrenie protistrany neprihliadnuť a dovolaniu vyhovieť.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

24. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

25. Dovolací súd pred tým, než pristúpil k preskúmaniu prípustnosti dovolania žalobcu, skúmal, či je dovolanie odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. či dovolateľ vymedzil dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435 C. s. p..

26. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

27. Dovolací súd je pri rozhodovaní o dovolaní viazaný jednotlivými dovolacími dôvodmi tak, ako ich dovolateľ vymedzil vo svojom dovolaní (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (podľa § 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.).

28. Viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi je úzko spätá s uplatňovaním dispozičného princípu, ako jedného zo základných princípov sporového konania (čl. 7 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

29. Dovolateľ prípustnosť dovolania právne vymedzil tým, že súdy oboch inštancií nesprávnym procesným postupom znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Za naplnenie nesprávneho procesného postupu, znemožňujúcemu žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné

práva žalobca označil postup, kedy konanie o jeho žalobe o určenie poradia popretej pohľadávky súdy (resp. súd prvej inštancie, ktorého rozhodnutie potvrdil súd odvolací) zastavili bez toho, aby pre takýto postup bol daný zákonný dôvod. Žalobca má za to, že argumenty súdov o nezaplatení preddavku na trovy konania v súdom určenej 15-dňovej lehote, bez prihliadnutia na skutočnosť, že preddavok zložil v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinštančného súdu, sú neakceptovateľné a v rozpore so zásadou spravodlivosti.

30. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

31. Podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

32. Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

33. Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy SR (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a dohovoru (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Civilného súdneho poriadku, predovšetkým (úvodné) základné princípy, na ktorých menovaný procesný kódex spočíva.

34. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom vecou súvisiaceho spisu je toho názoru, že konanie, v ktorom odvolací súd rozhodol dovolaním napadnutým uznesením, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania.

35. V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica uznesením sp. zn. 2K/12/2015 zo dňa 05.05.2015 vyhlásil na majetok dlžníka - obchodnej spoločnosti KOVOD, a. s., Banská Bystrica, IČO: 36 052 957 konkurz a za správcu konkurznej podstaty ustanovil Ing. Andreja Konkoľa, so sídlom kancelárie T. Vansovej 2333/28, Zvolen. Ďalším uznesením zo dňa 07.10.2015 označený konkurzný súd menovaného správcu z funkcie odvolal a za nového správcu ustanovil JUDr. Jaroslava Jakubča, so sídlom kancelárie Š. Moyzesa 41, Zvolen.

36. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-37 zo dňa 15.10.2015 žalobcovi uložil povinnosť, aby do 15 dní odo dňa doručenia uznesenia zložil na účet Okresného súdu Košice I preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur (1. výrok uznesenia). Svoje rozhodnutie prvoinštančný súd odôvodnil ust. § 32 ods. 11 ZoKR, znenie ktorého citoval v odôvodnení uznesenia. Označené uznesenie bolo dňa 18.11.2015 doručené JUDr. Petrovi Kvasňovskému, advokát s.r.o., IČO: 47 254 688 (doručenka pripojená k č. l. 38 spisu). Menovaný advokát bol na zastupovanie v konaní splnomocnený pôvodným žalobcom - správcom konkurznej podstaty Ing. Andrejom Konkoľom (splnomocnenie na č. l. 11).

37. Uznesením č. k. 26Cbi/9/2015-43 zo dňa 17.12.2015 súd prvej inštancie konanie pre nezaplatenie preddavku v stanovenej lehote (ani do dňa vydania predmetného uznesenia), poukázaním na § 32 ods. 11 ZoKR, zastavil. Uznesenie bolo označenému právnenému zástupcovi žalobcu doručené dňa 28.01.2016 (doručenka pripojená k č. l. 43).

38. Dňa 03.02.2016 bola na účet Okresného súdu Košice I č. K.XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zložená platba vo výške 322,65 eur od platiteľa Ing. Andreja Konkoľa, správcu konkurznej podstaty úpadcu. Predmetná platba, zložená z titulu preddavku na trovy konania, bola spárovaná dňa 04.02.2016 (záznam o zložení na č. l. 50 spisu).

39. Dňa 10.02.2016 bolo súdu prvej inštancie doručené písomné podanie žalobcu zo dňa 08.02.2016 označené ako „Odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Košice I sp. zn. 26Cbi/9/2015-43..., zo dňa 17.12.2015“ (č. l. 51 - 52), v ktorom žalobca uviedol, že v lehote na podanie odvolania voči označenému prvoinštančnému uzneseniu uhradil preddavok na trovy konania vo výške 322,65 eur, a to dňa 02.02.2016. K odvolaniu pripojil platobný príkaz zo dňa 02.02.2016 (č. l. 53). Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby príslušný súd odvolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

40. Odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil dôvodiac, že preddavok na trovy konania podľa § 32 ods. 1 ZoKR nie je súdnym poplatkom, z dôvodu ktorého v danom prípade nie je možné použiť ust. § 141a O. s. p. a postup podľa § 10 ods. 3 ZoSP ani za situácie, že žalobca preddavok na trovy konania poukázal na účet súdu v lehote na podanie odvolania.

41. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, citovaného v bode 30. tohto uznesenia, spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieťa, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (III. ÚS 96/2016-27).

42. Podľa § 32 ods. 11 ZoKR (v znení účinnom od 01.01.2012), súd uloží navrhovateľovi a odporcovi, ktorým je popierajúci veriteľ, zložiť preddavok na trovy konania vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny za päť úkonov právnej služby podľa osobitného predpisu (ktorým je vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Ak navrhovateľ preddavok nezloží, súd konanie zastaví. Ak popierajúci veriteľ preddavok nezloží, súd v konaní o určení popretej pohľadávky rozhodne, že popretie pohľadávky je neúčinné.

43. Preddavok na trovy konania v zmysle citovaného §-u 32 ods. 11 ZoKR zabezpečuje vymožitelnosť prípadnej náhrady trov konania. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania má veriteľ, ktorému bola popretá pohľadávka a ktorý je v právnej pozícii žalobcu a aj veriteľ, ktorý poprel pohľadávku a je v pozícii žalovaného. Zloženie preddavku žalobcom je podmienkou, aby súd rozhodoval o podanej žalobe. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii ako špeciálny právny predpis nerozlišuje subjekty na strane žalobcu tak, ako ich rozlišuje na strane žalovaného, kedy odlišuje žalovaného, ktorým je správca a žalovaného, ktorým je popierajúci veriteľ. Na to, aby bolo popretie pohľadávky žalovaným ako popierajúcim veriteľom účinné, musí zložiť preddavok, v opačnom prípade súd v konaní o určení popretej pohľadávky rozhodne, že popretie je neúčinné. Zložený preddavok sa použije na náhradu trov konania, ak bude zaviazaný na náhradu ten účastník, ktorý preddavok zložil. Pokiaľ zaviazaný na náhradu trov konania nebude, súd rozhodne o vrátení preddavku alebo jeho časti.

44. Žalobca preddavok na trovy konania v súdom ustanovenej lehote 15 dní od doručenia uznesenia prvoinštančného súdu o uložení povinnosti zložiť preddavok, neuhradil, uhradil (zložil) ho až v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania.

45. Procesnú situáciu, kedy k úhrade preddavku na trovy konania, dôjde v lehote na podanie odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu prvoinštančného súdu (keďže podanie odvolania proti uvedenému procesnému rozhodnutiu zákon nevylučuje), zákon o konkurze a reštrukturalizácii neupravuje, ktorá skutočnosť však jednoznačne nesmie ísť na úkor práv účastníka konania/strany sporu a obmedziť ho v prístupe k súdu (spravodlivosti). Rovnako by bolo v rozpore s princípom spravodlivosti, rigidné vylúčenie primeranej aplikácie §-u 10 ods. 3 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. (v znení účinnom do 30.06.2016), podľa ktorej prvostupňový súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. V obidvoch prípadoch, teda tak v prípade preddavkovej povinnosti podľa ZoKR, ako aj poplatkovej povinnosti podľa ZoSP (i keď dovolací súd zhodne s odvolacím súdom má za to, že preddavok na trovy konania nie je súdnym poplatkom), ide z hľadiska povinnej osoby a zákonných následkov o typovo identickú peňažnú povinnosť.

46. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“ alebo „ústavný sú“) sp. zn. II. ÚS 1/2004, podľa ktorého výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva účastníka konania konania/strany sporu garantovaného v Ústave SR. V prípadoch, v ktorých nejednoznačné znenie navzájom súvisiacich zákonov (v danom prípade zákon o konkurze a reštrukturalizácii a poplatkový zákon) pripúšťajú viaceré výklady a výsledky interpretácie, je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak garantoval.

47. Podporne dovolací súd poukazuje aj na ďalšie rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 148/2006, v ktorom ústavný súd zaujal názor, že zo zásady ústavne konformného výkladu vyplýva tiež požiadavka, aby v

prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie Ústavou SR (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd. V kontexte uvedeného bol postup súdu prvej inštancie, ktorý uznesenie o zastavení konania napriek dodatočnému zložení preddavku na trovy konania (v odvolacej lehote) nezrušil, vecne nesprávny. Za nesprávny z rovnakého dôvodu je nutné považovať aj postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení konania, potvrdil.

48. Nie bezvýznamným je tiež konštatovanie Ústavného súdu Českej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 179/2001, ktorý, vedomý si svojho postavenia strážcu ústavnosti, vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne (a nie formálne) poňatie právneho štátu. Takto, nie formálne, nahliada aj na nevyhnutnosť dodržania princípu procesnej čistoty. Nejde teda o nutnosť dodržania princípu právnej čistoty chápaného ako hodnota sama osebe, ale o dosiahnutie „právne čistého“ procesu, v ktorom nedochádza k zásahom do práv účastníkov, ale naopak, otvára im procesný priestor, v rámci ktorého by mohli uplatniť svoje procesné práva.

49. Zhrnúc vyššie uvedený skutkový stav, kedy súd prvej inštancie uznesenie o zastavení konania nezrušil, ale vec postúpil odvolaciemu súdu, ktorý zastavujúce uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil, dovolací súd zastáva názor, že žalobcovi bez ústavne akceptovateľného dôvodu bolo, napriek tomu, aký je zmysel a účel inštitútu preddavkov na trovy konania, odopreté právo na prístup k súdu.

50. V prejednávanej veci teda odvolací súd nielenže nápravu vadného postupu súdu prvej inštancie nezjednal, ale naopak, jeho potvrdením zaťažil svoje konanie procesnou vadou v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p.. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu č. k. 3CoKR/16/2016-72 zo dňa 27.06.2016 podľa § 449 ods. 1 C. s. p. zrušil, rovnako zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 43Cbi/9/2015-43 zo dňa 17.12.2015 o zastavení konania [nakoľko toto uznesenie na uznesenie odvolacieho súdu obsahovo nadväzuje (§ 449 ods. 2 C. s. p.)] a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). Vzhľadom na uvedené dovolací súd neskúmal ďalšie námietky dovolateľa, nakoľko zrušením uznesenia prvoinštančného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania, sa konanie dostalo do štádia, kedy súd bude pokračovať vo vecnom prejednaní žaloby žalobcu.

51. Len na okraj, vo vzťahu k námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení o tom, že uznesenie o uložení preddavkovej povinnosti súd prvej inštancie nedoručil žalobcovi ani pôvodnému správcovi, ale JUDr. Petrovi Kvasňovskému, advokát, s.r.o. ako osobe, ktorú považoval za zástupcu žalobcu s plnomocenstvom pre celé konanie, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že napriek výmene správcu úpadcu (uznesením sp. zn. 2K/12/2015 zo dňa 07.10.2015, ktorým Okresný súd Banská Bystrica za nového správcu namiesto Ing. Andreja Konkol'a ustanovil JUDr. Jaroslava Jakubča), odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania podal dňa 10.02.2016 JUDr. Peter Kvasňovský, advokát, s.r.o. (č. l. 51), splnomocnený na zastupovanie v konaní pôvodným správcom dňa 19.05.2015 (č. l. 11). Z uvedenej okolnosti je zrejmé, že nový správca podaním odvolania menovaného advokáta akceptoval.

52. Súd prvej inštancie je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

53. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.